

Sayın Bay
Orhan Şaik Gökyay
P.K. 91
Kadıköy

مذکورہ سیدز میں پائی ہوئی ہے

9. XI. 1964

S E H İ R

7.Kasım.1964

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-184/1

Sayın Orhan Şaik Gökyay,

Son toplantımızda karar verdiğimiz hususlarda Ankara'dan cevap aldım. Bu mektubumla "Orta Okul Öğrenci Sözlüğü Yarışması" na ait Sözleşme Suretini ekte sunuyorum ve ücret işinin de aşağıdaki şekilde olduğunu öğrendim :

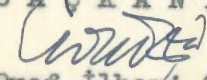
Yönetmeliğe göre birden çok inceleyiciye verilecek ücret eserin telif ücretinin en çok % 15 i olabilir. 200 kelime bir saymaca sahife olduğuna ve her sahifeye 20.- lira telif ücreti ödenmesi gerektiğine göre inceleyiciler arasında paylaşılması gereken % 15 ücretin aşağı yukarı tutarı kitabın sahifelerine göre oradan hesaplanabilir.

Tespit ettiğimiz toplantı günü (5.Aralık.1964) yine size ayrıca hatırlatılacaktır.

Saygılarımı sunarım.

Eki: 1 adet Ortaokul Öğrenci
Sözlüğü Yarışması.

Türk Dil Kurumu İkinci
BAŞKANI

Ord.Prof.İlhami CİVAOĞLU

ORTAOKUL ÖĞRENCİ SÖZLÜĞÜ YARIŞMASI

İlk ve ortaokul öğrencileri seviyesinde bir sözlüğün yazılması Türk Dil Kurumunca yarışmaya konmuştur:

Yarışma şartları aşağıdadır:

1- Sözlük, makine ile yazılmış üç kopye halinde ve baskıya hazır olarak 31.8.1964 gününe kadar Kurum'a teslim edilecektir.

2- Yönetim Kurulunca seçilmiş bir Yargıçlar Kurulu, gelen eserleri üç ay içinde inceledikten sonra eserlerin yeterliğini ve aşağıda gösterilen şartlara uygunluğunu belirleyecek, aranan değerde bulunanlar arasından birinciyi seçecektir. Yarışmaya katılan eserlerde aranan değer görülmezse Kurum ödül vermek zorunda değildir.

3- Birinciliği kazanan eser Türk Dil Kurumu'nun özel yönetmeliğinde belirtilen usullere ve ölçülere göre telif ücreti ödenerek satın alınacak, bundan başka müellife 2500 lira ödül verilecektir.

4- Yarışmaya konan öğrenci sözlüğünde aşağıdaki nitelikler aranacaktır:

A) Hazırlanacak sözlük ilk ve ortaokul öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olacaktır.

B) Sözcük kadrosunu tayinde ilk ve ortaokul öğrencilerinin söz hazinesi esas tutulacak, sözcük sayısı 15-20 bin arasında olacaktır.

C) Sözcüklerin açıklanmasında aşağıdaki ilkeler gözönüne alınacaktır:

a) Sözcüklerin karşılığı verilirken, öğrencilerin seviyelerine uygun ve elden geldiği ölçüde somut bir anlatım yolu tutulacaktır.

b) Türkçesi olmayan ve ötedenberi yabancı sözcüklerle karşılanan kavramlara Türkçe karşılıklar bulunmasına çalışılacaktır.

c) Gerekli görüldükçe sözcüklerin kullanılışı örneklerle gösterilecektir.

ç) Birden çok anlama olan sözcüklerde bunlara sıra numarası konacaktır.

d) Deyimler, anlamların verilmesinden sonra, alfabe sırasına göre alınacaktır.

e) Madde başı olan her sözcüğün yanına hangi söz bölümünden olduğu yazılacaktır. Çeşitli görevlerde kullanılan sözcüklerin bu kullanılışları belirtilecektir.

f) Sözcüklerin tanımlanmasında, açıklanmasında, imlâsında ve genel olarak teknik konularda Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlük'ü ile imlâ Kılavuzu esas tutulacaktır.

Ortaokul Öğrenci Sözlüğü Yarışması
Üstüne Düşündüklerin

Ortaokul öğrencileri seviyyesinde bir sözlüğün yazılması için Türk Dil Kurumunun açtığı yarışmaya katılan tek eserin A harfini içine alan bölümdeki kelimeleri tek-tek okudum, dikkatle. Düşündüklerimi aşağıda sıralamadan önce bir noktayı belirtmek isterim. Beni, eserin, bu haldeyle basılamayacağı sonucuna götüren nedenlerin dayandığı yönler için ayrı-ayrı tanık göstermeyi gereksiz buluyorum. Çünkü, hemen her kelime, bir yönden bir eksiklik karşınıza çıkmaktadır. Parmagınızı hangi kelimeye basarsanız orada ilişilecek ve düzeltilmesi gerekli bir gedik vardır. Bununla birlikte, pek göze batanlarından, yeri geldikçe tanıklar göstermeden geçmeyeceğim.

1.- Kelimelerin tanımları gelişigüzel, eksik, düzensiz ve özensizdir. Öyle görünüyor ki bu tanımlarda, daha önce el altında bulunan sözlüklerden hiç yararlanmadan, eseri hazırlayanlar, kelimelere kendi kafalarındaki karşılıkları vermekte acele etmişler ve bunda belli bir ilkeye bağlı kalmamışlardır. Bunun tanıklarını açık, adam, ağır, akil, ana, anlamak, ateş, atılmak, ayak, ayrılmak kelimeleriyle bu maddeler içinde yer almış olan başka sözlerde ve deyimlerde izlenmekteyiz.

2.- Tanımlar, düşünüp taşınarak, dört yöünden anlama kavramaksızın, ayaküstü denilebilecek kadar ivedi ile verilmiş görünüyor. Bundan ötürü de birçok kelimelerde bu tanımlar eksik ve yetersizdir. Abone, açık, bono, açık eksiltme, açık kapı bırakmak, açık kredi, açık mektup, açma, ad, adına, ağaç, ağırlık, ânize, ankâm çıkarmak, akordeon, alçalmak, alingan, alt ve başkaları. Üslûbun nafife alındığını da buna katmak yerinde olur. Ancak kelimesinin karşısında 'babasının kardaşına böyle deriz' tanımını buluyoruz. Bunun benzerleri doludur.

Tanımların eksikliği, yetersizliği ve kimi kez de yanlışlığı ve gereksizliği yüzünden, kelimelere verilen karşılıklardan ve bunların misallerinden, ancak bu kelimeleri bilenler bir anlam çıkarabilirler. Alinyazı, alimallah, altın devir, argo, arı, atlas, ayar, ayarsız, ayyuk ve başkaları. Bunların arasında akide gibi yanlış, ayı, balık severde olduğu gibi tanıma bir özellik katmayan ve anlama yardım etmeyen karşılıklara da sık-sık rastlanmaktadır.

3.- Deyimler kimi kez bir mastar olarak, kimi kez cümlenin içinde

fiil şeklinde verilmektedir. Oysa aynı deyim, dilde, türlü fiil şekillerinde görülebilir. Bu düzensizlikler, sözlük için önceden belli bir yol tutulmadığının ve oturmuş, dazenli bir üslûtan yoksun olduğunun açık belirtilesidir.

4) Bir kelime veya deyim olarak değil de, bir benzetme veya tariz olarak kullanılan sözler de burada yer almıştır. Grapefruit için altın top; güzel bir çocuk yerine yâné altın top kelimelerinin alınması böyledir.

5.- Gerek olmadığı halde bir kökten türemiş olan birçok kelimelere yer verilmiş ve maddeler boşuna çoğaltılmıştır. Adalet, akıl kelimeleriyle benzerleri bu soydandır.

6.- Misaller gereksiz yere çoğaltılmıştır. Bunlar tanık istemeyecek kadar çoktur. Ama örnek olsun diye bir tane vereyim: Avrat. 1. kadın, karı: hasan dayının avradı.

7.- Bir masterın aslı verildikten sonra, bunun, anlam değişikliği yalnızca, dilbilgisindeki kurallarla anlaşılacak olan, başkaca hiçbir özellik göstermeyen etken, edilgen, dönüşlü ve başka şekilleri sıralanmaktadır. Bunu isimler için de söyleyebiliriz: Akşam, akşamları, akşamlayın, akşamüstü ve benzerleri.

8.- Hiç gerekmediği halde, birtakım kelimelerin, allâme, gibi, çocuklar arasında birbirleri için şaka ve alay olarak kullanıldığı sözlüğe alındığı gibi ahtos, ağıfte kelimelerini düpedüz karşılıklarıyla sözlüğe almak gereksizdir. Bunlar, yalnız edebe aykırı oldukları sakıncasıyla değil; sözlükten dışarıda kalmış kelimelerin yanında, bunlara daha sonra sıra geleceği için alınmamalıdır. Ağçı iskambili, aznif ve benzerleri de böyledir.

9.- Verilen tanıklarla kelimenin asıl anlamının birbirini tutmadığını görüyoruz. Acelici, âcil, acemi çaylak, açığöz kelimesinin 2. anlamı için verilen misaller bu soydandır.

10.- Kimi kelimelerin karşılığını Türkçe vermek olabilirken bu yapılmamıştır. Nettekim akıl kelimesinin öteki karşılıklarının yanına us ve ayna kelimesi için gözgülü kelimeleri konabılırdı ve bu, öğrenciyi Türkçe kelimelerle tanıştırmak için yararlı olurdu.

11.- Kimi kez kelimenin mecazi anlamı verilmiş, fakat asıl anlam bırakılmıştır. Ayak masax bağında olduğu gibi.

12.- Pek seyrek te olsa, bir kelimeyi yabancı dilden bir kelime ile karşılamak bütünü yersiz düşmüştür. Ağır mazot karşılığı fuel gibi.

13.- Kimi kelimelerin söylenişi yanlış verilmiştir. Amelmanda yerine anelimanda gibi.

14.- Sözlük ortaokul ders, özellikle okuma kitaplarında geçen bütün ke-

3)

limeleri içine almış görünmediği gibi, bu kitaplarda ya hiç geçmeyen, ya-
hut ta bindebir geçen kelimelere daha çok yer vermiş görünüyor. Bu bakı-
dan yararlı olmayı amaç edindiği orteokul öğrencilerinin bundan yeteri
kadar asılanamayacaklardır.

Benim yalnız A harfinde, türlü bakımlardan gözüme batan kelimele-
lerin sayısı üç yüzden aşkındır. Bunları hem bu raporu okuyacakları yor-
mamak, hem de yukarıda verilen örnekler yeteri kadar fikir edinmeyi sağ-
layacağı için sıralamayı gereksiz buldum.

Sonuç: Yukarıda sıralanmış olun nedenlerden ötürü Türk Dil Kurumunun
ödel verip bu sözlüğü bastırmasını uygun bulmuyorum.

3.Aralık.1964

Saygılarımla

Orhan Şaik Gökyay

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-184/3

آفت تدبیر آیه

آفتی تدبیر ؟

آفت اولاد تدبیر ؟

آفت روز تدبیر ؟

آفت کلاس تدبیر ؟

آفت تدبیر

آفت کج تدبیر ؟

آفت تدبیر 2. 20/10/19

آفت تدبیر

آفت تدبیر

آفت تدبیر ؟

آفت تدبیر تدبیر و تدبیر و تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر Fuel ؟

آفت تدبیر

آفت تدبیر

آفت تدبیر

آفت تدبیر اولاد تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر

آفت تدبیر

آفت تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر و تدبیر و تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

آفت تدبیر تدبیر تدبیر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-184/4

7)

عکس ده درجه شمال aks

aks

عکس شمال

aksom

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم (alone) تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

آبم تدب

X

آلبه یازنی تدریس

علم الله صرحت P

آلفت تدریس

+ آلفه کلمه سه در آن ه ه و ن به تدریس که کلا و
در همه را تدریس می نمود ، آلفه ، آلفه تدریس
علم آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه
آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه
سوزن آلفه

+ آلفه برتر کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه

ایمروز تدریس اورا کلمه ای (خبر رسیده P)

+ آلفه آلفه

+ آلفه کلمه سه در لاف صیرت کلمه ، صفا
در کلمه کلمه اول این صفت آلفه کلمه کلمه کلمه
آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه
آلفه آلفه آلفه
آلفه آلفه آلفه

+ آلفه تدریس Grapefruit

به بر صفا اسم اول کلا ، بر صفا
آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

+ آلفه تدریس (به صفا در صفا آلفه آلفه)

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

+ آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

آلفه آلفه آلفه آلفه آلفه

9)

آندراتر

ندید

آسین

ندید به مکد

آیرال

General ۵ ۵

آینه

۲

آستر

آلا صدیرا آرای مکد

آنا

آلا خیزنده، نندارند

+ آنا و لافند

ندید

آنا نند

۲

آنا سنا

آنی

آنگله ۵

Amcuo 2

آنگله

+ Andez

بندید صبح برآوردن آینه

amiz

ندید، نندارند، نندارند

+ آنگله

دلا خیزنده، لایرا میوه

آنگله، آنگله، آنگله، آنگله

آنگله

2 آنگله

آنه

دلا خیزنده، نندارند، نندارند

آنیفندید

ندید

آنیفند

۲

Antilop

۲

آنیفند

بندید، نندارند، نندارند

آیرال

آنگله ۲

آینه

بندید، نندارند، نندارند

آینه

بندید، نندارند، نندارند

آینه

بندید، نندارند، نندارند

آیرال

آنگله ۲

آینه

بندید، نندارند، نندارند

آینه

بندید، نندارند، نندارند

(آنگله)

آینه

بندید، نندارند، نندارند

آینه

بندید، نندارند، نندارند

یستند

آت تدین سبانه

آت غیر سبانه

آت تکرار شده، آت بی‌بند و کجی

Atase

آنته بیدت تدین!

+ آتر و دواتر سنا 3

آنتن کدسا اوسنیه ۲ بریدگی کسین ۲

آبجی ارفا و اولد

+ آیلکه 3

آتم آب بر آیلکه برون

آستیر سلاخ آتم (۲)

آستجه آیلکه سنا ۲

آلانه

آملاس (صدایا) تدین

آملر تا سینه تدین

آملر سینه آیل

آملر سینه تدین اوزور و صلوات تدین

آر حدان ایلانه ۲

آراس سنا ایلانه ۲

آسن رایزه مدرتی سنانه گرت

آدریخ دیلانه آلانه ۲

آدریخ ایلانه تدین آملر و سنا

آدریخ

آی تدین لاس ۲ بریدگی اولد ۲

آیلان ایلانه ایلانه

+ آیلانه لانه سنا ۲

+ آیلانه بیدگی ایلانه سنا ۲

+ آیلانه ده سینه ۲

آیلانه سینه سنا ۲

آیلانه سینه سنا ۲

آیلانه سینه سنا ۲ - بریدگی سنا ۲

آیلانه سینه سنا ۲

11)

آب فخریه
 آب در تری
 عبا
 4. عبا لا مقدره اوله لانه اینه
 عبا - اینه
 بونه در لوله - ساعت

آب باقی
 آینه
 آت
 آبی
 آینه

TDV ISAM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 059-184/4

آینه
 آینه

آینه
 آینه

+ آینه

+ عبقه

آز راحه مکدر

غراب

d 2 emlek

غریب

d 2 emif

غریب

300